

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2009 – Nr. 67.

VRAGEN van de PvdA van de heer A. de Rooij en mevrouw K.A. Hazewinkel betreffende de registratie van het gebruik van de ondergrondse afvalcontainers. (Binnengekomen: 30 oktober 2009)

In de media is melding gemaakt van een rechtzaak met betrekking tot uitkeringsfraude, waarbij door het openbaar ministerie gebruik is gemaakt van de registratie van het gebruik van de ondergrondse vuilcontainer. Deze registratie vindt plaats door middel van een pasje waarmee de container geopend kan worden. De verdachte had gedurende een langere periode maar een keer gebruik gemaakt van de vuilcontainer.

Landelijk woedt er al geruime tijd een discussie gevoerd over de privacy. Vragen over hoe lang een provider gegevens van de mobiele telefonie mag gebruiken staat ter discussie. Ook over de vraag hoe lang men internetgegevens mag bewaren wordt gedebatteerd.

In Groningen zelf hebben we een dergelijke discussie gevoerd met betrekking tot het cameratoezicht. Wat mag de politie doen met de beelden en hoe lang bewaren we de beelden waren vragen die in die discussie aan de orde kwamen.

Over het gebruik van de ondergrondse vuilcontainers is alleen gediscussieerd over de vraag of de gemeente de gegevens wilde gebruiken voor het invoeren van Diftar. Dat was uitdrukkelijk niet het geval. Ook in het Afvalbeheerplan 2006-2010 wordt geen melding gemaakt van het opslaan van en beschikbaar stellen van gegevens.

Naar aanleiding van bovengenoemde discussies en naar aanleiding van het hierboven beschreven rechtzaak heeft de PvdA-fractie de volgende vragen:

- 1 Wist het college dat de gegevens over het storten van huisvuil bewaard werden.
- 2 Hoelang worden deze gegevens bewaard?
- 3 Welk doel streeft het college met het bewaren na?
- 4 Wie hebben er toegang tot deze gegevens?
- 5 Wat kost deze administratieve verwerking van huisvuilgegevens?
- 6 Is het college van mening dat Stadgers en raad voldoende op de hoogte gebracht zijn over het gebruik van de gegevens.
- 7 Is het beleid met betrekking tot het bewaren van deze gegevens onlangs gewijzigd?

Ondertussen wordt er in wijken als Beijum gewerkt met een chip. Deze chip komt op de verrijdbare afvalbakken, de “cliko’s.” Naar aanleiding van het bovenstaande de volgende vragen:

- 8 Gaat het college deze gegevens ook bewaren?
- 9 Zo ja, hoe lang gaat het college deze gegevens bewaren?
- 10 Heeft het college de bevolking op de hoogte gebracht van het gebruik en het doel van de chip?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 17 november 2009.

Voorafgaand aan de beantwoording van de vragen geven wij de volgende toelichting.

Het college hecht grote waarde aan het rechtmatig verstrekken van bijstand en daarom willen wij ook (ook pro-actief) fraude bestrijden. Hiervoor gebruiken wij zonodig ook persoonsgegevens waarbij we willen voldoen aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. De gegevens worden slechts verstrekt bij een concreet vermoeden van fraude in individuele gevallen. In dit verband hebben wij de afgelopen jaren ook in een klein aantal gevallen (24 situaties sinds de invoering van de Wet werk en bijstand in 2004) stortgegevens geleverd ten behoeve van fraudebestrijding.

Bij het systeem van ondergrondse containers is gekozen voor een gecontroleerde toegang en voor online registratie van de stortingen. Voorafgaand aan de invoering hiervan is dit systeem getoetst aan de privacywetgeving. De raad is hierover geïnformeerd onder andere met de "voortgangsrapportage inzameling ondergrondse containers" (MD 02.66400, collegebesluit van 8 oktober 2002, nummer 8j).

Ten behoeve van deze toetsing hebben wij op 15 mei 2002 melding gedaan bij het college bescherming persoonsgegevens van de verwerking van persoonsgegevens "Ondergrondse afvalcontainers" in het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Hierbij is als doel aangegeven:

1. logistiek: ten behoeve van een efficiënte inzameling van het afval wordt het aantal stortingen op adresniveau geregistreerd, om de vullingsgraad van de containers te kunnen bepalen;
2. controle: extreem hoge aantal stortingen kunnen wijzen op overtreding van de inzamelregels, en daarop worden controles uitgevoerd;
3. proef tariefdifferentiatie: op termijn zullen proeven worden gedaan met tariefdifferentiatie afvalstoffenheffing. De stortingsgegevens zullen voor deze proeven worden gebruikt.

Geregistreerd worden de stortingen per perceel met datum en tijdstip, niet op naam maar op adres en huisnummer.

Dit laat overigens altijd de beschikbaarstelling van deze gegevens op grond van een wettelijke verplichting of gerechtelijke last onverlet.

De gegevens worden binnen de gemeentelijke administratie momenteel gedurende vijf jaar bewaard. Deze periode is vooral noodzakelijk voor logistieke doeleinden

waaronder begrepen beleidsmatige vraagstukken. Deze periode is in overeenstemming met de WBP.

In 2004 is de Wet werk en bijstand (WWB) in werking getreden. Sindsdien zijn incidenteel de stortgegevens ook aangewend ten behoeve van onderzoeken naar uitkeringsfraude door de dienst SOZAWE. Het opvragen van de stortgegevens is sinds de invoering van de WWB gebeurd door ambtenaren met opsporingsbevoegdheid door middel van een schriftelijk verzoek, waarbij (telkens) is aangegeven dat het om een onderzoek naar fraude ging. Als de twijfel over de uitkeringssituatie door de verstrekte gegevens wordt weggenomen, hoeft er geen verder onderzoek worden ingesteld.

Dat heeft als voordeel dat er dan geen onnodig zwaardere controlemiddelen zoals onaangekondigde huisbezoeken, heimelijke waarnemingen of zelfs opsporingsmiddelen worden ingezet. Hiermee is zowel het belang van de gemeente als dat van de klant gediend.

De gemeente is bevoegd de informatie over stortgegevens te gebruiken bij fraudeonderzoeken op basis van de wet werk en bijstand. Het college is op grond van artikel 53a WWB bevoegd onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en *zodanig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening en/of de voortzetting van bijstand*.

In het kader van zo'n onderzoek kan het college op grond van [artikel 64 WWB](#) andere (externe) instanties verplichten opgaven en inlichtingen te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de WWB.

Dat zijn bijvoorbeeld de instanties die energie en water leveren, maar ook andere gemeenten. Het gaat daarbij dus expliciet om informatie die aanwezig is bij derden. Als derden verplicht zijn informatie te verstrekken op grond van de WWB, ligt het in de lijn dat voor interne uitwisseling geen strengere eisen gesteld worden. Sterker nog, op basis van artikel 64 WWB is bij een verzoek van een andere gemeente de gemeente Groningen zelf ook gehouden om gegevens, bijvoorbeeld over ondergrondse containers, te verstrekken.

Wij hechten echter wel aan zorgvuldigheid bij het uitwisselen of aanwenden van gegevens waarbij een privacybelang speelt. De WBP bepaalt dat persoonsgegevens mogen worden verwerkt, indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak (*zoals de uitvoering van de WWB*) door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt (art. 8 WBP). De gegevensuitwisseling moet dus expliciet bijdragen aan het rechtmatig verstrekken van bijstand en het (pro-actief) bestrijden van fraude, en tegelijkertijd moet worden voldaan aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. De gegevens worden slechts ad hoc verstrekt op grond van een wet of gerechtelijke last en niet anders dan bij een concreet vermoeden van fraude in individuele gevallen. Van bestandskoppelingen is geen sprake.

We zullen nader onderzoeken of stortingsgegevens van belang kunnen zijn als onderdeel, dit wil zeggen naast andere gegevens, bij het opsporen van fraude. Immers, burgers kunnen probleemloos storten met andermans pasje. In sommige situaties juichen wij dat ook toe als burgers de vuilniszak voor een ander, bijv. burens die minder goed ter been zijn, wegbrengen. Ook duurzaam gedrag, waar het gaat om

verpakkings-materiaal, bepaalt het individueel afvalaanbod. Met deze wetenschap kunnen de stortingsgegevens slechts van indicatieve waarde zijn om fraude te bestrijden. Vanuit dit oogpunt zullen wij voorlopig van verdere gegevens voor dat doel geen gebruikmaken.

Over de uitkomsten van dat onderzoek zullen wij u informeren.

In het licht van vorenstaande toelichting beantwoorden wij uw vragen als volgt:

1. Ja.
2. Vijf jaar.
3. De gegevens worden voor drie doeleinden gebruikt: logistiek, controle op onterecht gebruik van de containers en voor beleidsvorming.
4. De medewerkers van de Milieudienst, belast met logistiek, beleidsvorming en controle (milieu-inspectie). En in voorkomende gevallen worden de gegevens verstrekt aan beambten belast met fraudebestrijding.
5. De kosten van het on-line registratiesysteem maken een integraal onderdeel uit van het systeem van ondergrondse containers. De kosten hiervan worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. De gegevens worden digitaal bewaard; hierdoor worden geen extra kosten veroorzaakt.
6. Ja, voor zover het gaat om het gebruik ten behoeve van logistiek en tegengaan van misbruik. Dat we de gegevens gebruiken voor beleidsvorming hebben we bij de start van het project van de ondergrondse containers begin deze eeuw niet expliciet gemeld maar achten wij legitiem en nuttig. Het op wettelijke basis beschikbaar stellen van de informatie voor fraudebestrijding hebben wij bij de invoering van de WWB in 2004 niet expliciet gemeld aan de gemeenteraad of de inwoners van Groningen.
7. Nee.
8. Ja, net als bij de ondergrondse containers wordt ook het gebruik van de minicontainers automatisch geregistreerd.
9. Zie antwoord op vraag 2.
10. Ja, met uitzondering van de bewaarduur van de gegevens.
Bij de plaatsing van de chip in de minicontainers in de eerste proefwijken is aan elk adres een brief verzonden. Hierin was onder andere vermeld: "Door per woning alleen de geregistreerde grijze en groene containers van een chip te voorzien:
 - a. wordt de containeradministratie op orde gebracht en gehouden;
 - b. kan het uitzetten of vervangen van containers snel worden verwerkt;
 - c. wordt oneigenlijk gebruik van containers tegengegaan;
 - d. worden de inzamelroutes niet te zwaar belast."